

Для пошвидження процесів кредитування сфери охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів в Україні, доцільно було б запровадити такі важелі, як дотації до процентних ставок за кредитами, які, наприклад, надаються державою банкам за умов інвестування коштів у науково-технічну та інноваційну діяльність пріоритетних галузей та виробництв. Зокрема, слід реалізувати відповідні заходи і у сфері фінансово-банківської діяльності, а саме:

- встановити для банків, які здійснюють пільгове довгострокове кредитування екологічних проектів, знижених ставок норми обов'язкового резервування коштів;
- запровадити механізми державного страхування кредитів, наданих підприємствам, що розробляють та впроваджують інноваційні екологічні проекти;
- підвищити доходність кредитно-інноваційних операцій банків шляхом звільнення від оподаткування прибутку банків, отриманого від операцій з екологічного кредитування терміном більше як на три роки;
- знизити ставки оподаткування на ту частку прибутку банків, яка спрямовується ними на фінансування екологічних проектів;
- забезпечення зниження ризику банківського кредитування інноваційних проектів через впровадження механізму довгострокового рефінансування НБУ, виходячи з наявності високоефективних інноваційних проектів, що мають стратегічний пріоритет з точки зору цілей державної економічної політики тощо.

Таким чином, для активізації банківського кредитування природоохоронних заходів необхідно створити таке економічне та правове середовище, яке б дозволило банківським установам сприяти вирішенню екологічних проблем в Україні, здійснювати кредитну підтримку екологічних проектів та стимулювати запровадження природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів суб'єктами господарювання у виробничий процес. Вирішення усіх цих проблем без участі українських банків є просто неможливим.

Список використаних джерел:

1. Веклич О.О Удосконалення системи екологічного оподаткування. // Фінанси України. 2001. №2 – С. 3-11.
2. Левандівський О. Т. Інструменти фінансово-економічного регулювання природокористування та відтворення природних ресурсів [Електронний ресурс] / О.Т.Левандівський. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/91.pdf.
3. Прасвлова С. Особливості формування кредитної політики банків України з довгострокового інвестування [Текст] / С. Прасвлова // Вісник НБУ. – 2004. – № 11. – С. 58-61.

Медведкіна Є.О.

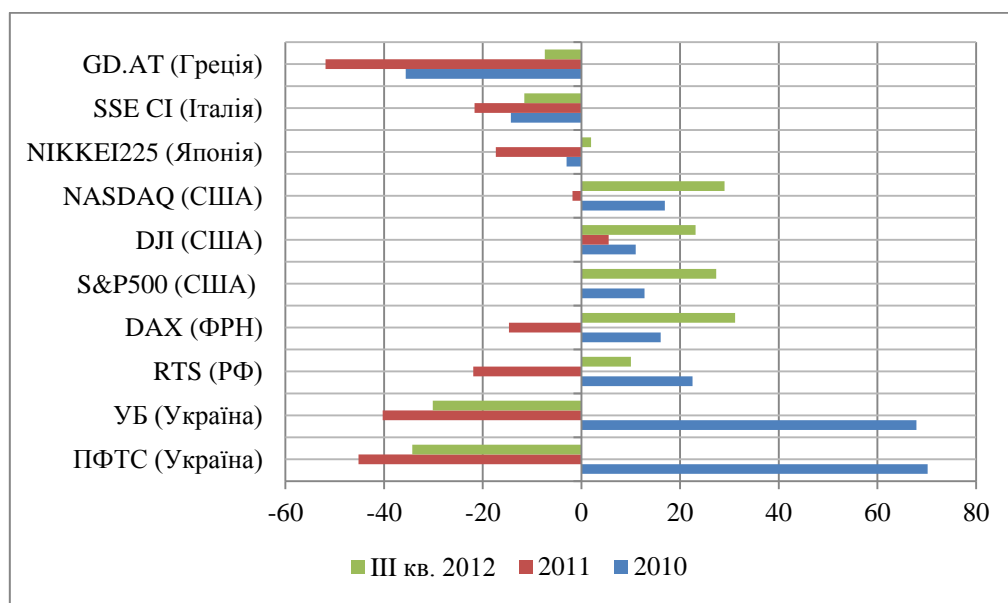
к.е.н., доцент,

Донецький національний університет

ГЛОБАЛЬНІ ПІСЛЯКРИЗОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ

У післякризовий період у розвитку фондового ринку України домінували низхідні тенденції, що значною мірою формувались під впливом світових тенденцій. Основними проблемами, які загрожували стабільному розвитку

світового фондового ринку, були: техногенна катастрофа на атомній станції у Японії; проблема підвищення максимального порогу державних запозичень у США і, як наслідок, загрози кредитному рейтингові країни; боргова криза у Євросоні; падіння темпів економічного зростання та інфляції у Китаї. За результатами трьох кварталів 2012 р. більшість ринків акцій світу зафіксували падіння. Зростання вдалося досягти індексам американських акцій S&P500, DJI, NASDAQ, індексу японських акцій NIKKEI225, індексу російських акцій RTS, індексу німецьких акцій DAX.

Рис. 1. Динаміка фондових індексів національних ринків окремих країн світу у 2010-2012 рр.

Джерело: Департамент економічного огляду і прогнозування. Огляд світових фондових ринків за вересень 2012 р.

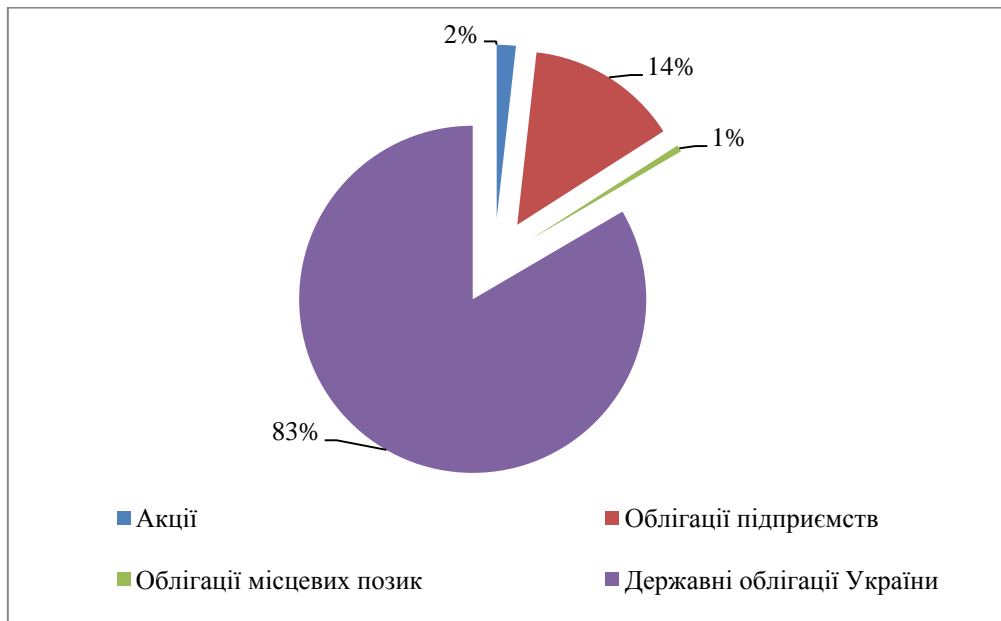
Незважаючи на несприятливу зовнішню кон'юнктуру, вітчизняний фондовий ринок у 2011 р. демонстрував позитивну динаміку. Так, обсяг торгів на ринку цінних паперів зріс у 1,5 разу у порівнянні з 2010 р. і склав 2171,1 млрд. грн., перевищивши, таким чином, обсяг ВВП країни в 1,6 разу. Протягом січня-листопада 2012 р. обсяг біржових контрактів (договорів) з цінними паперами на організаторах торгівлі становив 229,66 млрд. грн.

Свідченням динамічного розвитку біржового фондового ринку України стала поява нових фінансових інструментів торгівлі. Так, після відкриття на «Українській біржі» секції термінового ринку сума контрактів з деривативами помітно зросла (з 3,6 млрд. грн. у 2010 р. до 23,6 млрд. грн. у 2011 р.). Це свідчить про активніше використання інвесторами можливостей хеджування ризиків за допомогою цих фінансових інструментів.

Обсяг торгів ОВДП, корпоративними облігаціями, акціями та муніципальними цінними паперами порівняно з аналогічним періодом 2011 р. збільшився більше ніж на 3,8% і становив 83,82 млрд. грн. (у січні-листопаді 2011 р. – 80,72 млрд. грн.). Загалом динаміка і структура торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 11 місяців 2012 р. була такою [1]:

- обсяг торгів ОВДП зменшився на 1,4 % і становив 69968,28 млн. грн. (у січні-листопаді 2011 р. – 70975,54 млн. грн.);
- обсяг торгів корпоративними облігаціями збільшився на 54,5 % і склав 11922,03 млн. грн. (у січні-листопаді 2011 р. – 7718,39 млн. грн.);

- обсяг торгів акціями зменшився у 25,7% і складав 1404,97 млн. грн. (у січні-листопаді 2011 р. – 1889,83 млн. грн.);
- обсяг торгів муніципальними цінними паперами збільшився у 3,9 раз і складав 523,42 млн. грн. (у січні-листопаді 2011 р. – 133,89 млн. грн.).

Рис. 2. Розподіл операцій на ПФТС за видами цінних паперів у січні-листопаді 2012 р.

Джерело: [2]

Таким чином, у 2012 р. в обсягах торгів домінують угоди з державними цінними паперів, що відповідає загальносвітовим тенденціям: у період кризи, коли особливо зріс попит на низькоризиковані надійні цінні папери, якими є державні. Разом з тим, розміщення ОВДП було важливим джерелом наповнення бюджету України. Аналіз обігу цінних паперів на ФБ ПФТС свідчить про те, що в січні-листопаді 2012 р. найбільша частка операцій припадала на державні облігації. Їх частка в загальних торгах ФБ ПФТС – 83,34%. Ринок корпоративних облігацій зайняв друге місце в торгах ФБ ПФТС (14,20%). Частка ринку акцій дорівнює 1,67% від загальних торгів ФБ ПФТС. Четверте місце зайняв ринок муніципальних облігацій (частка в загальному обсязі ФБ ПФТС – 0,62%).

Таким чином, вартість фінансування потреб держави зросла, а відтягування фінансових ресурсів у державний сектор економіки посилювало вплив стану бюджету як на фондовий ринок, так і на стан інвестиційної діяльності у цілому.

За активізації торгів з державними цінними паперами, корпоративні цінні папери втрачали привабливість. За результатами січня-листопада 2012 р. індекс ФБ ПФТС, що відображає коливання цін на акції найпривабливіших підприємств, зменшився порівняно з початком року на 242,13 пункту (з 560,78 до 318,65 пункту), або на 43,1%, і за станом на 01.11.2012 р. становив 318,65 пункту (рис. 3). Це новий трирічний мінімум.

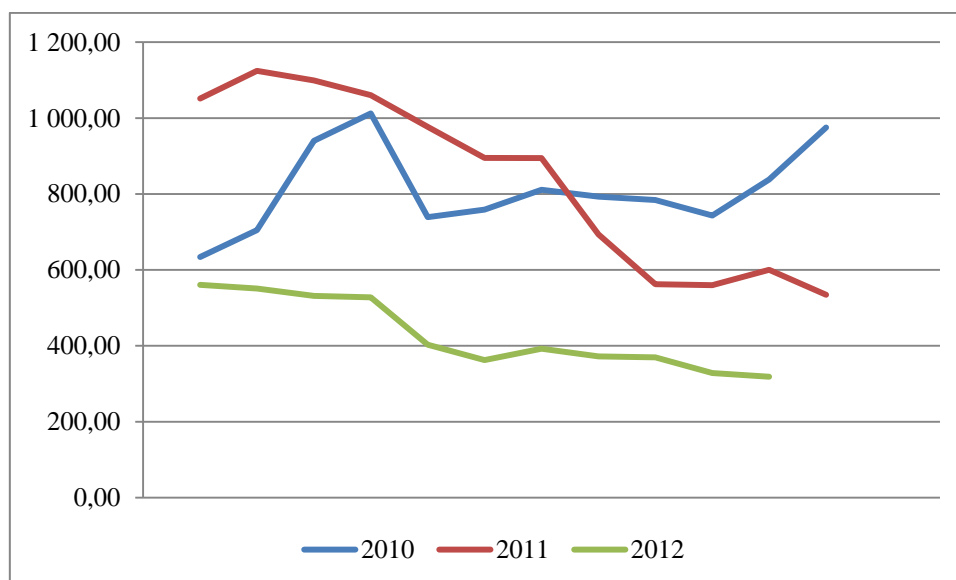

Рис. 3. Зміна індексу ПФТС у 2010-2012 рр.

Джерело: [3]

Фактично, протягом 2011-2012 р. інвестори ігнорували абсолютно всі передумови зовнішніх майданчиків до зростання, реагуючи на ці рухи стабільним спрямуванням вниз. Це засвідчує, що у кризовий і післякризовий період фондовий ринок України втратив велику кількість дрібних і середніх спекулянтів, залишились лише гравці з великим досвідом і обережним ставленням до ризиків.

Список використаних джерел:

1. Загальний огляд фондового ринку України за січень-листопад 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=32787068F7E593FE324AE19344FDAF9C?id=125758>
2. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-листопада 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/62/1356604677.pdf
3. Статистичний бюлетень Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>

Михальченко І.Г.

асистент,

Національний авіаційний університет

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ РИНКУ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ ЄС

Дерегулювання авіаційного ринку ЄС стало результатом подібних процесів у світі, а особливо в США. В даний час він є одним з найбільш розвинених у світі і створює значний інтерес в умовах сучасних взаємовідносин між Україною та Європейським союзом.

Радикальні зміни в Європі розпочалися в 1993 р., коли внутрішні перевізники союзу отримали необмежений доступ до всіх маршрутів в межах ЄС. Це сталося завдяки створенню єдиного ринку повітряного транспорту і його лібералізації, що передбачає право будь-якого громадянина держави, – члена ЄС мати у власності